

MSB har finansierat ett forskningsprojekt som under flera år studerat vad som händer i en situation av ett långvarigt stopp i kortbetalningar och dess följd effekter. Foto: Johan Eklund/MSB

2021-05-27 08:00 CEST

Ny forskning - vad händer om betalsystemen kraschar?

MSB har finansierat ett forskningsprojekt som under flera år studerat vad som händer i en situation av ett långvarigt stopp i kortbetalningar och dess följd effekter. Bland annat har forskare genomfört rollspel och datorsimuleringar med 150 deltagare från Sverige.

Vad händer om systemet för kortbetalning kraschar och vad får det för konsekvenser om det blir långvarigt? Detta har ett MSB-finansierat forskningsprojekt studerat under flera år. Forskare har genomfört rollspel och

datorsimuleringar med 150 deltagare från Sverige. De som deltagit är aktörer från den finansiella branschen men även från kommuner, livsmedelskedjor, bensinstationer, transportbransch med flera. Deltagarna har fått spela i ett scenario med en alltmer omfattande betalkris. Speldeltagarna väljer själva vilka åtgärder som ska genomföras och resultatet kommer fram i en datorsimulering.

- Totalt 20 speldagar har anordnats där länsstyrelser i 15 olika län har bjudit in regionala aktörer att delta. Tack vare kreativiteten och kunskapen av över 150 deltagande spelare har fler och fler konsekvenser, åtgärder och samband kartlagts, säger projektledaren Joeri van Laere vid Högskolan i Skövde, och fortsätter:

- I projektet har vi utvecklat något helt unikt: deltagare kan öva hundratals varianter av samma scenario och på så sätt vara beredd på många tänkbara händelseförlopp. Det bygger bättre och tryggare krishanterare.

Bra att ha kontanter och förnödenheter hemma

Projektet har visat vilka oväntade och allvarliga konsekvenser ett stopp i kortbetalningar kan få. Men också att det går att mildra krisen genom att ha en fungerande samverkan nationellt, regionalt och lokalt, offentligt-privat och mellan olika samhällssektorer. Jonas Milton från MSB har följt detta projekt noggrant:

- Detta projekt har genom att simulera ett stopp i kortsystemet fungerat som en övning i att fatta rätt beslut om en sådan kris skulle uppstå. Forskarna har lyckats föra samman de viktigaste aktörerna på området och i olika delar av Sverige, redan det är en vinst, säger han.

Sverige är ett av de mest kontantfria länderna i världen. Det gör oss extra känsliga om de elektroniska systemen skulle fallera.

- MSB rekommenderar privatpersoner att ha en summa kontanter i mindre valörer hemma tillsammans med ett lager förnödenheter. Det ökar möjligheten att klara sig under exempelvis en längre störning i betalsystemet. Kontanter är dock inte enskilt den enda lösningen utan endast ett komplement. Ju fler alternativa sätt att betala man har som privatperson desto bättre klarar man sig, säger Jonas Milton.

Nya betalningsalternativ

Projektet visar även att det behöver utvecklas nya resilienta lösningar såsom exempelvis olika former av krediter eller förskottsbetalda kort som kan användas som komplement till dagens betaltjänster och när de system vi förlitar oss på i vardagen av någon anledning inte fungerar. Här är även Riksbankens projekt med att utveckla en elektronisk krona, en så kallad E-krona ett mycket intressant framtida komplement till de betaltjänster vi har idag.

Några andra slutsatser som forskarna har dragit av projektet:

- Handel, finanssektor, myndigheter och frivilliga ska tidigt i händelsen samordna åtgärder och kommunikation. Det krävs agerande och samordning både på nationell nivå och på lokal nivå.
- Många olika betalalternativ ska finnas. Erbjuds bara ett alternativ finns stor risk att detta överbelastas.
- Varuflöden ska bevakas noggrant. Människor kan bete sig oberäkneligt och efterfrågan kan växla från att helt stanna av (butiken blir sittande med färskvaror) till hamstringsvågor (tomma hyllor för vissa varor).

Myndigheten för civilt försvar är den ledande, inriktande och samordnande myndigheten i det civila försvaret. Myndigheten säkerställer att samhället är förberett för kris, höjd beredskap och krig.

Kontaktpersoner

Myndigheten för civilt försvars presstjänst

Presskontakt

press@mcf.se

010-240 44 44

Anna Wennerström

Presskontakt

Pressansvarig

anna.wennerstrom@mcf.se